

EU som grøn motor for Danmarks klimamål

Erhvervslivets Klimaalliance

EU som grøn motor for Danmarks klimamål

Erhvervslivets Klimaalliance

Indhold

Forord	04
10 EU-indsatsområder for Danmarks klima- og energipolitik	06
Hæv klimaambitioner	08
Øg elektrificering og sektorintegration	12
Øg energieffektivisering	14
Investér i elinfrastruktur	16
Udbyg vedvarende energi	18
Styrk kvotehandelssystem	20
Sats på Power-to-X og brint	22
Gør transport grøn	24
Sats på CO₂-fangst	28
Styrk grøn forskning	30

Forord

Danmark er et lille land med store klimaambitioner. Regeringen og Folketinget har sat en ambitiøs grøn retning, som sigter mod at reducere CO₂-udledningen med 70 procent i 2030 og være klimaneutralt i 2050. Samtidig har vi et stærkt erhvervsliv, som står klar i forreste linje med grønne løsninger i klimakampen.

Men Danmark kan ikke stå alene. Klimaudfordringen løses bedst i fællesskab. Hvordan vores ambitioner bliver til virkelighed afhænger meget af beslutninger i EU og de andre medlemslande.

Derudover er det vigtigt, at den grønne omstilling i EU sker i partnerskab med erhvervslivet i Europa. Derfor bør Danmark arbejde for at skabe en europæisk platform, hvor erhvervslivets ekspertise og erfaringer bringes i spil og bidrager til EU's og Danmarks rejse mod klimamålene

Danmark har meget at vinde ved et Europa med store grønne ambitioner. Det skal vi forstå at fremme, når EU skal udmønte sin klimaplan, European Green Deal, i konkret lovgivning, der baner vejen for, at Europa kan blive det første klimaneutrale kontinent i

2050. Danmark får en nøglerolle i, at det kan lade sig gøre, og vi skal om muligt hjælpe de andre EU-lande.

Det er ægte solidaritet, når vi som et lille land giver meget til klimaet, mens andre EU-lande – ikke mindst de store – betaler en pæn del af regningen. Vi reducerer vores udslip af drivhusgasser, og samtidig kan vores måde at gøre det på inspirere resten af Europa.

Opgaven er stor. Tiden er kort. Der er behov for politisk mod, handlekraft og ikke mindst hurtige klimabeslutninger. Hvis vi taber den grønne bold på dette kritiske tidspunkt, risikerer vi at skyde langt ved siden af klimamålet.

Med denne pjece viser vi, hvad EU kan og skal gøre for at accelerere Danmarks klimarejse frem til 2030 og 2050 – og vi udpeger 10 indsatsområder, som den danske regering bør fokusere på i EU-samarbejdet om klima og energi. Det er vigtigt, at vi i fællesskab griber alle de muligheder, det europæiske samarbejde byder på, for at bane vejen for de danske klimaambitioner.

Grønt EU gavner dansk klimamål

Vi kommer selv nemmere, billigere og mere smidigt i klimamål, når EU arbejder med os, og vi arbejder med EU.

- Når EU sikrer, at vores egen produktion af vedvarende energi kan sælges og bruges i hele Europa, bliver det billigere for os selv at investere i vedvarende energi.

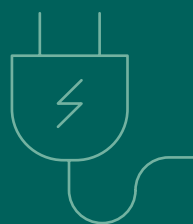
- Når EU hjælper med til, at bygninger og industri bliver endnu mere energieffektive og klimavenlige, bliver markedet for danske produkter større.
- Når EU sørger for, at der er en pris på at forurene, undgår vi vækstdræbende danske afgifter.
- Når EU vedtager love, der fremmer brugen af el i transport, industri og opvarmning, falder elbiler og varmepumper i pris.
- Når EU-landene i fællesskab investerer i grøn forskning og udvikling, kommer vi meget længere med vores egne forskningskroner.

EU skal accelerere grøn omstilling i Danmark

- **Deling af klimaomkostninger:** Den danske klimamålsætning er mere robust, når synergier, omkostninger og retning deles med de andre EU-lande gennem en ambitiøs europæisk energi- og klimapolitik.
- **Lige konkurrencevilkår:** Omstilling til grøn energi fremmes bedst ved, at der som minimum i EU er lige konkurrencevilkår.
- **Åbent marked for energiteknologi og grønne løsninger:** Et åbent EU-marked for grøn teknologi og løsninger er til gavn for en lille specialiseret eksportnation som Danmark.
- **Boost af teknologiudvikling:** Et stort EU-forskningsbudget på energi- og klimaområdet skal sætte ekstra skub i den danske forskningsindsats.

10 EU-indsatsområder for Danmarks klima- og energipolitik

Hæv klima- ambitioner

Øg elektrificering
og sektorintegration

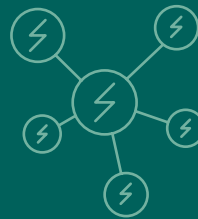
Udbyg vedvarende
energi

Gør transport
grøn

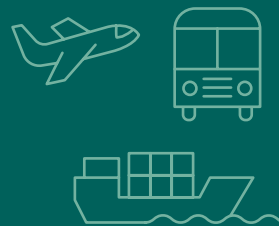
**Øg energi-
effektivisering**

**Investér i el-
infrastruktur**

**Styrk kvote-
handelssystem**

**Sats på Power-
to-X og brint**

**Sats på
CO₂-fangst**

**Styrk grøn
forskning**

Hæv klimaambitioner

Skal Europa opfylde målet om klimaneutralitet i 2050, kræver det hurtig afklaring af de overordnede rammer, så EU i tide bevæger sig i en grønere retning. Derfor er det vigtigt, at EU færdiggør arbejdet med sin klimalov, som fastlægger målet for 2050, opsætter delmål og skaber rammerne for, at EU-Kommissionen effektivt kan følge, om medlemslandene yder reelle klimabidrag.

Samtidig er det i Danmarks interesse, at der etableres rammer, hvor EU-lande, der bidrager til, at andre nemmere kommer i mål med deres klimaforpligtelser, belønnes i deres klimaregnskab. Det vil et ambitiøst land som Danmark samfundsmæssigt drage nytte af. For eksempel når vi eksporterer meget grøn strøm til de øvrige EU-lande.

Den teknologiske udvikling er gået stærkt de seneste 5-10 år. Vedvarende energi er faldet markant i pris. Samme vej går det for prisen på energieffektive teknologier, der bruger grøn energi. Smarte bygninger kan integrere vedvarende energi, og den grønne om-

stilling er væsentlig billigere, end EU's regnemaskine tidligere er kommet frem til. Derfor er EU's klimamål om at reducere udslippet af klimagasser med 40 procent i 2030 uambitiøst og forældet.

EU-Kommissionen har i september 2020 evalueret det eksisterende 2030-mål og er kommet frem til, at EU's klimamål i 2030 bør forhøjes til mindst 55 procent. EU-Parlamentet har senest vedtaget, at målet bør være på 60 procent. Danmark bør arbejde for, at EU sætter et ambitiøst reduktionsmål for 2030.

For at nå det øgede reduktionsmål for 2030 skal EU's klima- og energilovgivning opdateres, herunder målene for vedvarende energi og energieffektivitet. De europæiske klimamål har kun værdi, hvis EU forfølger og håndhæver dem. Derfor skal medlemslandene i fællesskab løbende kunne kontrollere og følge op på, at de enkelte lande reelt bidrager til klimaambitionerne og tager den grønne omstilling alvorligt. De enkelte lande må og skal med deres nationale planer for henholdsvis klima, energi og det maritime

Danmark skal arbejde for:

- At EU's klima- og energipolitik bliver så ambitiøs som mulig med et mål om CO₂-reduktion på mindst 55 procent i 2030.
- At lande, der yder et særligt bidrag til klimaindsatsen og dermed hjælper andre EU-lande, belønnes. Danske virksomheders bidrag til CO₂-reduktioner uden for Danmark bør kvantificeres, så vores samlede bidrag til de internationale reduktioner kan opgøres og synliggøres.
- At EU kan håndhæve nationale klimaplaner mere håndfast.
- At skabe et EU-instrument, som forhindrer, at vi blot importerer varer med stort CO₂-aftryk fra lande uden for Europa.
- At målet for henholdsvis vedvarende energi og energi-effektivisering bliver højere og afspejler EU's øgede klimaambitioner i 2030.
- At få etableret et samarbejde med erhvervslivet i Europa i forbindelse med udviklingen af EU's klimapolitik.
- At genopretningen af europæiske økonomier bliver grøn. Danmark skal anvende midlerne fra EU's genopretningspakke bedst muligt ved at investere i grønne projekter udpeget i samarbejde med erhvervslivet.

vise, at fremdriften og initiativerne er tilstrækkelige. Den danske regering skal arbejde for at skabe en platform for dialog med erhvervslivet i Europa. Det er vigtigt at inddrage erhvervslivet for at skabe resultater. Her man kan med fordel bygge på erfaringer fra den danske regerings 13 klimapartnerskaber, som har bidraget med resultatorienterede anbefalinger til den grønne omstilling i Danmark.

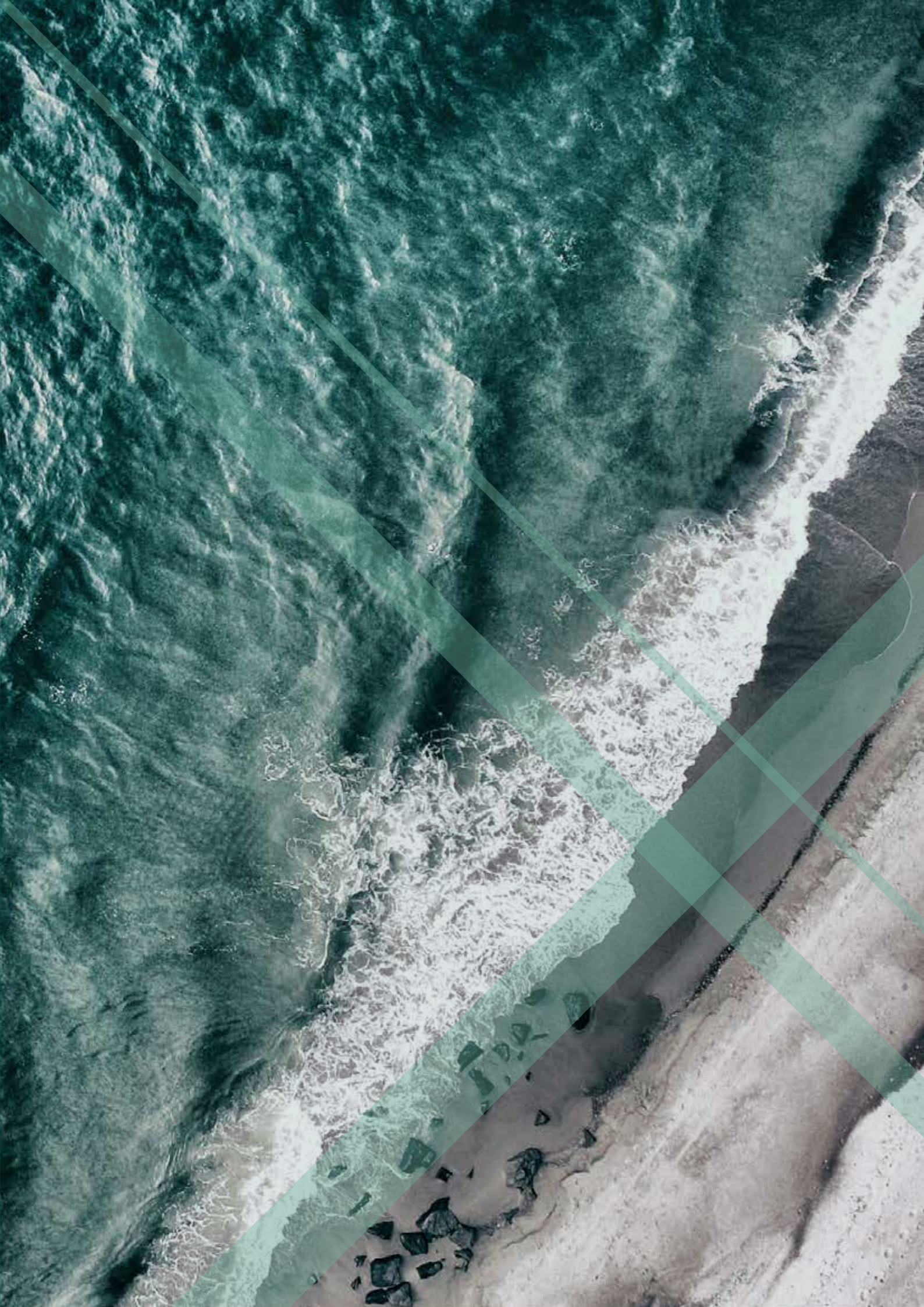
Midt i den uafsluttede coronakrise står Danmark – sammen med resten af EU og verden – over for en enorm opgave. Vores økonomier skal genoprettes, og det må ikke ske på bekostning af klimaet. Det er tværtimod en fordel for Danmark, når andre medlemslande går langt for den grønne omstilling. Den danske regering bør derfor arbejde for, at genopretningen af Europa bliver grøn, og EU bevæger sig hurtigt væk fra gårsdagens fossile økonomi mod nutidens bæredygtige samfund.

Med den europæiske klimalov får EU-Kommissionen mandat til i 2023 og hvert femte år at evaluere, hvorvidt EU er på rette spor, og om de enkelte landes bidrag er i overensstemmelse med klimamålene. Kommissionen kan komme med anbefalinger til tiltag, hvis retningen og hastigheden ikke er tilstrækkelig. Fremdriften skal måles af EU-Kommissionen i forhold til, om medlemslandene reelt følger en effektiv vej mod klimaneutralitet. Derfor skal Danmark arbejde for, at Kommissionen allerede nu får mandat og har de rette redskaber til at sikre, at EU kan blive

klimaneutralt i 2050. I EU's klimalov får Kommissionen først mandat til at gøre det i 2030. Det er for sent.

Vi taber den globale klimakamp, hvis den europæiske klimaindsats blot fører til større udslip af drivhusgasser i andre lande uden for EU. Det er ikke godt for klimaet og virksomhederne i EU, hvis vi erstatter forbruget af klimavenlige varer, produceret i Europa, med import af varer med et større klimaaftryk. Det kaldes CO₂-lækage. I dag er der i EU's fælles CO₂-kvotesystem indbygget instrumenter, der skal forhindre CO₂-lækage for de kvoteomfattede virksomheder. EU-Kommissionen har med genopretningsspakken "Next Generation EU" fået til opgave at se på, om der skal suppleres med en klimatold (Carbon Border Adjustment Mechanism), der vil fungere som en del af finansieringen af genopretningsspakken.

Danmark bør prioritere arbejdet med at påvirke udformningen af de nye regler, så vi sikrer den rette udformning af ordningen. For eksempel skal lande uden for Europa reelt sikres incitament til at reducere klimapåvirkningen af de varer, som de sælger til EU, og ordningen skal være i overensstemmelse med WTO-reglerne. Samtidig må danske og europæiske virksomheders globale konkurrenceevne ikke lide skade, og danske virksomheder skal fortsat kunne importere varer til oparbejdning med henblik på efterfølgende salg på de globale markeder.

Øg elektrificering og sektorintegration

I takt med at det bliver billigere at producere grøn el, bør EU øge indsatsen for at udfase fossile brændsler, og samtidig skal Europas ressourcer og energi udnyttes mere effektivt. EU-Kommissionen slår fast, at elektrificering af energiforbruget, er et nøgleelement i et klimaneutralt Europa. Men selvom den overordnede ambition er klar, mangler EU en strategi. Derfor bør den danske regering arbejde for, at EU's indsats i højere grad rettes mod elektrificering af slutforbruget.

Der er brug for et mere integreret europæisk energisystem, som styrker fleksibiliteten gennem nye digitale løsninger og udnytter overskudsvarme fra for eksempel industrielle processer og datacentre, restprodukter fra landbrug, fødevarersektoren samt potentialet i vand- og spildevandssektoren til produktion af biogas.

Når industrien, transport og vores bygninger frem mod 2030 skal skifte fra fossile brændsler til grøn el, og vores gassystem skal transportere grønne gasser, kræver det et større samspil og tættere integration mellem de forskellige samfundssektorer. Regeringens klimapartnerskab for energi og forsyning peger netop på dette som et vigtigt element, hvis Danmark skal reducere CO₂-udledningen med 70 procent i 2030. Den danske regering bør derfor nøje følge EU-Kommissionens arbejde med at implementere sin strategi for sektorintegration.

Der er behov for, at EU-Kommissionen fastsætter en politisk retning for elektrificering i de sektorer, hvor potentialet er størst. Samtidig skal europæiske direktiver – herunder energieffektiviserings- og bygningsdirektivet – understøtte elektrificering. Derudover skal Danmark arbejde for, at brug af el sidestilles med anden vedvarende energi. I øjeblikket straffer den primære energifaktor (PEF) – som beregner ressourcepåvirkningen af at producere en energiform – brugen af el. Det skyldes en forældet forestilling om, at strøm bliver produceret på sort energi. I takt med at el i højere grad kommer fra vedvarende energikilder, bør PEF'en nedjusteres.

Ud over elektrificering i stor skala kan en fokuseret udbygning med biogas bidrage til en stor reduktion af CO₂-udledningen fra europæisk industri frem mod 2030. Biogas kan erstatte naturgas i tung industri i højtemperaturprocesser, som ikke kan elektrificeres, og samtidig bidrage til reduktion af udslippet af metan i landbruget, som nævnt i EU-Kommissionens seneste metanstrategi.

Med el som energibærer vil forbrugssiden kunne levere en fleksibilitet til det samlede energisystem, der bidrager til at sikre forsyningssikkerhed og lave forbrugerpriser. Det kræver klare ambitioner i form af elektrificeringsmål, integration af energimarkeder, men også konkrete tiltag, der understøtter elektrificering og udfasning af fossile brændsler. Ellers når Danmark ikke i mål med at reducere CO₂-udslippet med 70 procent i 2030.

Danmark skal arbejde for:

- At sætte en politisk retning for elektrificering i EU.
- At justere den primære energifaktor (PEF) med fokus på CO₂-indhold pr. kWh, så energifaktoren afspejler, at vedvarende energi udgør en stadig større andel af el.
- At de sektorspecifikke mål for andel af vedvarende energi i energiforbruget i transport og bygninger opjusteres i EU-direktivet for vedvarende energi.
- At EU-Kommissionen anerkender højtemperaturvarmepumper (op til 200 grader) som en strategisk vigtig industri og en effektiv måde at elektrificere industrielle processer.
- At fortsætte udviklingen af et mere integreret og energieffektivt energisystem i EU.
- At styrke udbygningen og markedet for biogas ved at fremme anvendelse af restprodukter fra landbrug, fødevarer og spildevand – og øge anvendelsen af biogas i industriens højtemperatur-processer, i takt med at prisen på biogas bliver konkurrencedygtig.
- At få afklaret udfordringer i EU's nuværende gasregulering i forhold til anvendelse af grønne gasser i naturgassystemet.
- At udnytte industriens overskudsvarme fra industrielle processer og datacentre.

Øg energi- effektivisering

Indsatsen for energieffektiviseringer i bygninger og industri skal øges, hvis EU's klimamål skal nås. Bygningsmassen skal udlede markant mindre CO₂, og materialer skal bruges effektivt og produceres med et minimalt klimaftryk.

EU-Kommissionens initiativ om en renoveringsbølge skal bidrage til mindst at fordoble renoveringsraten i Europa. Det er positivt, at "energi efficiency first"-princippet står centralt i EU's strategi for renovering. Danmark skal presse på for, at strategien indeholder fælleseuropæiske løsninger, fjerner barrierer og forenkler regler, der kan stimulere hurtigere renovering af bygninger i Europa. Det er derudover essentielt, at elektrificering af varmforsyningen og sektorintegration står centralt i strategien. I den sammenhæng er det også vigtigt, at EU udvikler bedre metoder og standarder, der giver mere præcise beregninger af effekter ved energieffektivisering.

En lettere adgang til energiforbrugsdata er en forudsætning for, at den grønne energi kan anvendes klogt og sænke udledningen af CO₂ fra bygninger.

Der er fortsat et stort uudnyttet potentiale ved data-drevet bygningsdrift og ved at tænke bygningers energiforbrug sammen med vores forsyningssektor og for eksempel vejrdato. Her er det vigtigt med en fælleseuropæisk ordning om etablering af en bygningsindikator (Smart Readiness Indicator). Bygningsindikatoren skal informere om bygningers intelligensparathed, herunder om bygningen er parat til at indgå i fremtidens smarte energisystem. Bygningsindikatoren står over for en testfase, og det er vigtigt, at Danmark udnytter denne mulighed, så den bedst mulige implementering lykkes, og at bygningsindikatoren bliver et vigtigt element i EU's strategi for renovering.

Desuden bør Danmark sikre opfyldelse af kravet i direktivet om energieffektivisering om, at tre procent af det opvarmede og nedkølede etageareal i statslige bygninger renoveres hvert år. Den kommunale bygningsmasse bør derudover kortlægges med henblik på at kunne fastlægge en renoveringsrate herfor med tilhørende finansiering.

Danmark skal arbejde for:

- At den europæiske indsats for energieffektivisering i industri og bygninger er ambitiøs, og at indsatsen tænkes sammen med de øvrige virkemidler og klimainitiativer.
- At der i EU opføres intelligente, sunde og bæredygtige bygninger. Bygningers drift skal gøres datadrevet og automatiseres, så energiforbruget optimeres. Der skal gennemføres en ambitiøs indsats for omkostningseffektive energirenoveringer i eksisterende bygninger.
- At der sker en løbende opkvalificering af kompetencer om bygningers materialer og teknologier. Det kræver yderligere fokus på uddannelse og efteruddannelse.
- At der kommer et styrket og digitaliseret energimærke, så det i højere grad kan være et aktivt redskab til energibesparelser.
- At implementere digitale materiale- og bygningspas, der optimerer bygningers vedligehold og cirkularitet. Materiale- og bygningspas skal baseres på EU-standarder.
- At der i EU sker en kortlægning af den offentlige bygningsporteføljes energimæssige tilstand for at kende de mest omkostningseffektive energirenoveringer.
- At energieffektivisering i bygninger og industri bliver en central del af EU's taksonomi for bæredygtige investeringer samt fremmer flere innovative forretningsmodeller – for eksempel ESCO-modeller.
- At der iværksættes flere informationskampagner om potentialet for energibesparelser og effektivisering i bygninger og industri.

Investér i elinfrastruktur

En grøn fremtid med billigere vedvarende energi samt flere elbiler og varmepumper sætter elnettet under pres. Alene i Danmark skal nettet transportere 40 procent mere energi i 2030, viser tal fra Dansk Energi. EU spiller en vigtig rolle i at sikre en hurtig udbygning af elinfrastruktur og understøtte fleksibelt brug af elnettet, og Danmark skal arbejde for, at fremtidens transmissions- og distributionsnet er klædt på til at håndtere det stigende elforbrug og fortsat kan levere strøm i kontakten.

Transmissionsnettet, der fører store energimængder over lange afstande, er nøglen til handel og udveksling af grønne ressourcer på tværs af landegrænser i Europa. Vindenergi fra Nordsøen og Østersøen og solenergi fra det sydlige Europa kan ikke nå de europæiske forbrugere uden en markant opgradering af transmissionsnettet. Desuden vil en forsinket udbygning af transmissionsnettet føre til store regionale prisforskelle på strøm og hæmme forsyningssikkerheden mellem landene.

Der er behov for en opdateret tilgang til at udbygge transmissionsnettet, så det står mål med de øgede

klimaambitioner, den hurtige udbygning af vedvarende energi og stigende elektrificering af Europa. Danmark skal arbejde for, at investeringer i transmissionsnettet realiseres langt hurtigere end de 10 år, det typisk tager. Det samme gælder for det distributionsnet, som fører strømmen helt ud til forbrugere. Her er de politiske rammer i EU heller ikke fulgt med behovet og efterspørgslen.

Borgerne skal have råd til den grønne omstilling, og virksomhedernes konkurrenceevne må ikke forringes. Her skal digitalisering, ny teknologi og data bidrage til, at vi bruger elnettet smartere og billigere, så vi reducerer behovet for de investeringer, der er uundgåelige. Det nye eldirektiv fra 2019, som er ved at blive implementeret i dansk lovgivning, er et skridt på vejen mod et smart elnet – men ikke tilstrækkeligt.

I takt med den øgede digitalisering af infrastrukturen og internetopkoblede enheder (IOT) hos borgerne, bliver cyberangreb en stigende trussel mod energiinfrastrukturen. Cyberkriminalitet er et globalt problem, og ved europæisk samarbejde kan vi øge cybersikkerheden i den samfundskritiske infrastruktur.

Danmark skal arbejde for:

- At EU revurderer forordningen om den transeuropæiske energiinfrastruktur (TEN-E), så det resulterer i flere og hurtigere investeringer i transmissionsnettet – både internt i medlemslandene og mellem landene, herunder via hybridprojekter.
- At der kommer EU-retningslinjer for regulering af infrastruktur – for eksempel regler i forbindelse med kompensering af transmissions- og distributionsnettet, når der opsættes infrastruktur.
- At EU-landene investerer i elnettet, så det er på forkant med den grønne omstilling.
- At EU udpeger 'best practice' for de regulatoriske rammer, som sikrer de rette forudsætninger for elnetselskaberne til at udvikle prissignaler, der fremmer fleksibilitet i stedet for dyre investeringer i nettet.
- At EU fjerner barrierer for digitalisering og brug af data til at optimere nettet, og for at elnetselskaberne kan frisætte forbrugs- og produktionsdata og dermed motivere kommercielle aktører til at udvikle nye produkter og løsninger, der øger fleksibelt og effektivt brug af elnettet.
- At EU udarbejder fælles minimumsstandarder for sikkerheden for internetopkoblede enheder (IOT).

Udbyg vedvarende energi

Energi fra vind og sol er nogle af hovedløsningerne på klimaudfordringen. Tal fra EU-Kommissionen viser, at vedvarende energi skal dække op mod 40 procent af EU's samlede energiforbrug i 2030. Her har Danmark med sine enorme ressourcer inden for både land- og havvind en styrkeposition og et eksportpotentiale for grøn strøm og grønne Power- to-X-produkter. Det kan bidrage til, at EU og medlemslandene når deres klimamål. Ifølge Energistyrelsens beregninger er det samlede danske potentiale på cirka 16,5 GW landvind og 40 GW havvind. Danmark kan altså potentielt forsyne store dele af Nordeuropa med grøn strøm.

Landvind og solceller er nøgleinstrumenter i den grønne omstilling – særligt i de medlemslande i EU, der ikke har de samme vindressourcer på havet, som Danmark er begunstiget med. For at Europa når sine klimamål, bør EU derfor tilskynde, at udbygningen med landvind, solceller og havvind går hurtigere.

De politiske og regulatoriske rammer i EU er afgørende for, at Danmark kan udnytte sit potentiale for vindenergi og solceller. Det er vigtigt, at Danmark arbejder for politiske tiltag, der sikrer transparente og langsigtede udbud, som minimerer risici og omkostninger for aktørerne i forbindelse med vedvarende energiprojekter.

Det er afgørende, at Danmark nøje følger EU-Kommissionens arbejde med en strategi for offshore vedvarende energi, som blandt andet skal accelerere udbygningen af havvindmøller. Uden en flerdobling af kapaciteten for havvindenergi når EU ikke i mål med klimaneutralitet i 2050.

På baggrund af et EU-direktiv om maritim fysisk planlægning skal medlemslandene udarbejde havplaner for deres respektive havområder. Her bør arealbindingerne på havet afspejle de politiske klimamambitioner. Det vil sige, at havvind skal have høj prioritet, uanset om det krambolerer med for eksempel råstofsinteresser. EU-Kommissionen bør evaluere de færdige havplaner i forhold til, om de lever op til den nødvendige udvikling i havvindenergi for at nå de europæiske klimamål.

For at realisere Danmarks grønne potentiale for havvindenergi skal udbygningen af transmissionsnettet også markant op i fart. Derfor bør den danske regering i den kommende revidering af TEN-E-forordningen arbejde for at fremhæve vigtigheden af offshore-elnet samt udlandsforbindelser. Her er det også vigtigt, at Danmark arbejder for, at det bliver attraktivt at udvikle hybridprojekter, hvor havindmølleparker forbindes til flere lande. Hybridprojekter reducerer omkostninger, øger markedsintegration og sikrer større produktion af vedvarende energi til forbrugerne.

Reduktion af drivhusgasser og naturbeskyttelse skal gå hånd i hånd. Derfor skal synergi mellem for eksempel Natura 2000-lovgivning og målene for udbygning af vedvarende energi udforskes og forfølges. Der er brug for et opgør med den silotankegang, som i dag præger det regulatoriske arbejde i både EU's medlemslande og EU's institutioner, så klima- og miljøhensyn fremover går hånd i hånd.

Danmark skal arbejde for:

- At EU har de rette redskaber, som tilskynder, at udbygningen med landvind, solceller og havvind går hurtigere.
- At multifunktionel arealanvendelse indsættes som centralt princip i fordeling af havarealer.
- At EU-Kommissionen pålægges at evaluere og anvise ændringer i medlemslandenes maritime havplaner med henblik på, at et tilstrækkeligt areal er dedikeret til havvindenergi.
- At EU reviderer TEN-E-forordningen med henblik på at accelerere udbygning af offshore-elnet og udlandsforbindelser.
- At EU justerer TEN-E-forordningen og anden relevant lovgivning, så det bliver attraktivt at udvikle hybridprojekter.
- At der er overensstemmelse mellem EU-lovgivning på henholdsvis klima- og miljøområdet, så de ikke modarbejder hinanden.

Styrk kvote-handelssystem

Europas kvotehandelssystem er et vigtigt, banebrydende og effektivt instrument, der har til formål at mindske CO₂-udledninger på tværs af landegrænser. Der er stærke synergier mellem et velfungerende CO₂-kvotehandelssystem (ETS) og de danske klimambitioner.

En høj CO₂-pris på europæisk niveau accelererer den grønne omstilling og mindsker behovet for nationale CO₂-afgifter, som ellers kan skade Danmarks konkurrenceevne og vækst. Fælles europæiske regler, der beskytter mod, at CO₂-udslippet blot flytter til lande uden for EU, er for de kvoteomfattede virksomheder også forankret i kvotesystemet. Det er en stor fordel for en lille, åben økonomi som Danmarks. Derfor skal Danmark arbejde for at beskytte og styrke kvotesystemet.

Siden begyndelsen af 2005 har kvotehandelssystemet lidt under for højt udbud af kvoter, hvilket har ramt prisen på kvoter og svækket incitamentet

til at udlede mindre CO₂ og skifte til grøn energi. I 2010'erne var prisen pr. kvote nede på cirka 40 kr. Den såkaldte markedsstabiliseringsreserve, der blev indført for få år siden, har imidlertid været med til at nedbringe overskuddet af kvoter på markedet og har styrket prisen på CO₂-kvoter. I 2019 kostede det cirka 180 kr. at udlede ét ton CO₂, og aktuelt ligger prisen på 190-225 kr. pr. ton CO₂.

For at sikre et stabilt CO₂-marked, der driver investeringer i den grønne omstilling og understøtter Danmarks og EU's klimamål, er der fortsat behov for reformer, inden systemet går ind i sin fjerde og hidtil længste fase fra 2021 til 2030.

Øgede klimambitioner i 2030 vil indebære en revision af kvotesystemet. Der er særligt behov for fortsat at fjerne overskudskvoter fra markedet gennem en stærk og velfungerende markedsstabiliseringsreserve og ved at øge ETS-klimamålet som led i en reform.

The background of the slide features the European Union flag, which is a blue field with twelve five-pointed gold stars arranged in a circle. The flag is shown waving and is partially obscured by a white rectangular box containing text. The overall background is a light teal color with diagonal lines.

Danmark skal arbejde for:

- At videreføre muligheden for årlig overførsel af mindst 24 procent af overskudskvoter fra CO₂-markedet til markedsstabiliseringsreserven, som kan opjusteres efter behov.
- At den årlige reduktion af CO₂-kvoteloftet på 2,2 procent i 2021 forhøjes, når EU øger sit klimamål i 2030.
- At igangsætte en samlet analyse af fordele og ulemper ved at udvide kvotesystemet til at omfatte andre sektorer.
- At brint baseret på vedvarende energi sidestilles med brint baseret på fossile brændsler, som i dag får gratis kvoter.

Sats på Power-to-X og brint

Danmark kan foretage en stor del af CO₂-reduktionerne frem mod 2030 gennem direkte elektrificering af transport, opvarmning og industri samt ved mere effektiv anvendelse af energien. Men vi kommer ikke helt i mål ad den vej. Den tunge vejtransport, skibe, fly og dele af industrien får brug for nye grønne brændsler. Løsningen er Power-to-X, hvor el fra vind og sol via elektrolyse omdannes til bæredygtig brint og videre til flydende brændsler. Power-to-X-brændsler kan bidrage med en CO₂-reduktion i Danmark på cirka 3,5 mio. ton i 2030 og er afgørende for, at vi og resten af Europa kan blive klimaneutrale senest i 2050.

Som følge af vores vindviden, -kompetencer og -ressourcer har Danmark optimale forhold til at blive Europas powerhouse for Power-to-X til gavn for klimaet og beskæftigelsen i både Danmark og EU. Det kræver, at regeringen udarbejder en politisk køre-

plan for udvikling, produktion og anvendelse af Power-to-X-brændsler i Danmark. Men det alene kan ikke gøre det. EU skal etablere et europæisk marked med ambitiøs lovgivning, der tilgodeser bæredygtig brintproduktion. Derudover bør EU sørge for tilstrækkelige støtte- og forskningsmidler til Power-to-X og sikre en infrastrukturplan for grøn brint.

Danmark bør bakke op om en hurtig og ambitiøs implementering af EU's strategi for brint, der skal hjælpe med at indfri EU-Kommissionens ambition om brint som en europæisk styrkeposition. Investeringer i energiprojekter er store og meget langsigtede. Til det har investorer brug for klare signaler, hvorfor EU bør lægge et entydigt fokus på brint baseret på vedvarende energi, så danske virksomheder kan få de bedste betingelser for at udvikle fremtidens grønne brændsler, som er helt afgørende for opnåelse af Danmarks klimamål.

Danmark skal arbejde for:

- At fremme elektrolysebaseret brint frem for naturgasbaseret brint og at undgå en såkaldt økonomisk 'lock-in-effekt', som betyder, at vi ikke får udfaset naturgas.
- At få afklaret EU-regler for CO₂-indhold i el fra elnettet til elektrolyse hurtigst muligt.
- At understøtte EU's arbejde med certificering af brint, og at der etableres transparente og markedsbaserede støtteprogrammer til vedvarende brintproduktion.
- At EU gennemfører fælles tiltag til at reducere emissioner fra international skibs- og flytrafik.
- At sikre klare planer for udbygning af nødvendig tværnational el- og brintinfrastruktur til at gennemføre både direkte elektrificering samt Power-to-X som hovedspor for klimaindsatsen mod 2030 og 2050.
- At sikre, brint og Power-to-X tildeles betydelige forskningsmidler i EU-programmer.
- At deltage aktivt i EU's Brint Alliance med henblik på, at danske virksomheder kan udnytte det fulde potentiale af arbejdet i alliancen.

Gør transport grøn

Transportsektoren er en af de sektorer, hvor den grønne omstilling er vanskeligst. En vigtig drivkraft i den grønne omstilling af transportsektoren er EU's lovgivning om CO₂-krav for biler, som er blevet strammet op inden for de seneste år. Til foråret 2021 står reglerne for bilers CO₂-udledning igen til revidering. En bedre håndhævelse og opstramning af denne lovgivning er afgørende.

Derudover skal der mange flere elbiler på de europæiske veje, og her er det vigtigt, at ladeinfrastrukturen i Danmark og resten af Europa er på plads. I strategien for bæredygtig og smart mobilitet bør EU-Kommissionen opjustere målsætningen for antallet af offentlige ladepunkter i 2025, da den nuværende ambition om én million ladepunkter er for lav.

I det såkaldte direktiv for alternativ infrastruktur (AFI-direktivet) fra 2014 pålægges EU's medlemslande at udarbejde nationale handlingsplaner for udrulning af blandt andet ladeinfrastruktur allerede i 2019. I begyndelsen af 2021 skal direktivet revideres. Her bør der være fokus på en hurtigere udrulning af ladestandere samt at sikre interoperabilitet, så den

enkelte bilist kan få opladet sin elbil med samme betalingsmiddel eller abonnement på tværs af alle medlemslande. I forhold til den grønne omstilling af lastbiler skal AFI-direktivet understøtte en udvikling, hvor flere alternative drivmidler kommer i spil. Det vil være el, brint, biogas og biobrændstoffer samt flydende brændstof produceret som Power-to-X.

EU-direktivet for energibeskatning har primært haft fokus på beskatning af energiindholdet og et begrænset fokus på klima og CO₂-reduktioner. Som led i Kommissionens klimaaftale skal direktivet revideres. EU bør have fokus på transportsektorens klimapåvirkning. EU bør beskatte CO₂ højere og energiindholdet i brændstof lavere for at fremme for eksempel biobrændstoffer og Power-to-X. Det kan desuden medvirke til at gøre grøn transport relativt billigere i fremtiden ved at fastholde direktivets lave minimumsbeskatning af el.

I Danmark og resten af Skandinavien har vi gode erfaringer med at gøre lastbiler mere energieffektive ved at tillade længere og tungere lastbiler i form af modulvogntog, der kan transportere mere gods

Danmark skal arbejde for:

- At revidere AFI-direktivet, så det indeholder detaljerede og bindende krav til udarbejdelse af nationale strategier for udrulning af ladeinfrastruktur på forkant med fremtidens transportbehov. Herunder skal der indgå krav om interoperabilitet og om, at privat opladning skal foretages via et sikkert og certificeret ladeudtag.
- At EU udarbejder en plan for udbredelse af alternative drivmidler til transportsektoren herunder infrastruktur, så grønne køretøjer nemt og bekvemt kan køre på tværs af Europa.
- At der løbende bliver fulgt op på CO₂-krav til biler samt lette og tunge køretøjer.
- At EU reviderer vægt- og dimensionsdirektiv for øget længde og totalvægt blandt andet med henblik på at fremme modulvogntog i EU.
- At der sker en gennemgående revision af EU-regler for varebiler med henblik på en frivægt på 750 kg til batterivægt.
- At EU får en strategi for multimodal godstransport, hvilket vil sige bedre sammenhæng i godstransporten mellem skibe, tog og lastbiler.
- At der iværksættes et IPCEI-projekt om udvikling af CO₂-neutral skibsfart.
- At EU får en mere klimaorienteret energibeskatning af benzin og diesel, så CO₂ beskattes højere og grøn energi mindre.
- At EU får en ensartet flyafgift, hvor provenuet føres tilbage til den grønne omstilling af luftfarten. Samtidig skal det fælleseuropæiske luftrum hurtigere gennemføres for at fremme mere energieffektive flyvninger.
- At EU udarbejder en havnestrategi, der blandt andet sikrer etablering af infrastruktur til tankning og undersøger behov for ny regulering.

med samme energiforbrug. En kommende revision af EU's vægt- og dimensionsdirektiv for lastbiler bør udbrede dette til resten af Europa.

I en række EU-regler – for eksempel om kørekort samt køre- og hviletid – er varebiler defineret som køretøjer med en totalvægt under 3.500 kg. Der bør gennemføres en samlet ændring, så for eksempel en elektrisk varebil på 4.250 kg tilladt totalvægt ikke stilles reguleringsmæssigt dårligere end en varebil på 3.500 kg med konventionel benzin- eller dieselmotor.

Godstransport med skib eller tog kan gøres mere energieffektiv. Dette forudsætter bedre adgangsforhold til havne og godsterminaler i EU, hvis potentialet skal foldes ud. EU bør derfor udarbejde en strategi for multimodal transport, der kan skabe en bedre sammenhæng i godstransporten mellem skibe, godstog og lastbiler.

Elektrificering og Power-to-X er også vigtig for den grønne omstilling af skibsfarten og havnene. Det

kræver etablering af ladestandere og anlæg for landstrøm på havne- og terminalområder samt den samme mulighed for støtte til udbygning, som eksisterer for ladestandere til elbiler. Derudover kræver det den rette EU-regulering samt udvikling af skibe.

Den danske industri besidder ekspertise og viden til at udvikle løsninger til verdens første CO₂-neutrale skibe. Det kræver en massiv forsknings- og innovationsindsats med henblik på at udvikle alternative grønne brændsler samt et tæt samarbejde med andre stærke maritime industrilande.

For luftfarten er en europæisk afgift på flybrændstof vigtig for at drive den grønne omstilling. Det skal gøres i overensstemmelse med Chicago-konventionen, som blandt andet forbyder beskatning af flybrændstof, der allerede er ombord, når et fly lander i en lufthavn. Derudover er det afgørende, at det tænkes sammen med kvotehandelssystemet, så der ikke sker en dobbeltregulering af luftfarten. Samtidig skal afgiftsprovenuet bruges til at udvikle alternative brændstoffer til fly.

Sats på CO₂-fangst

Alle officielle fremskrivninger for reduktion af drivhusgasser fra for eksempel FN og EU nævner CO₂-fangst som et vigtigt redskab, hvis verden skal leve op til Paris-aftalen. Det er også nødvendigt med store investeringer i CO₂-fangst, hvis Europa skal blive klimaneutralt i 2050. Danmark bør derfor arbejde for, at fangst og lagring af CO₂ er et aktiv og en nødvendig del af et fremtidigt energisystem i EU.

CO₂-fangst er en vigtig del af den nye europæiske strategi for sektorintegration, og teknologien forventes at blive et aktiv i fremstillingen af syntetiske brændsler, og biomassefyrede kraftværker kan blive klimanegative. I de kommende år vil der i Europa blive investeret betydeligt i nye anlæg til at fange CO₂ samt andre dele af værdikæden såsom transport, lagring og anvendelse af CO₂.

I forhold til fremstilling af syntetiske brændsler er det vigtigt, at den anvendte CO₂ er grøn, for at brændsler kan betragtes som klimavenlige. Dette kan understøttes af et EU-certifikatsystem for klimaneutral, grøn CO₂, som sikrer dokumentation og sporbarhed. Dette vil være med til at fastsætte værdien af grøn CO₂ og er desuden en forudsætning for at etablere et europæisk commodity-marked for CO₂, som vil sikre handel på tværs af landegrænser og effektiv prisfastsættelse baseret på udbud og efterspørgsel.

Danmark har et stort potentiale for lagring af CO₂. GEUS har opgjort det til at være op mod 16 mia. ton CO₂, og Danmark har mulighed for at tilbyde lagerplads til CO₂ fra vores nabolande.

Danmark skal arbejde for:

- At CO₂ kan blive et klimapolitisk virkemiddel i EU – specifikt i relation til tung industri, som er vanskelig at dekarbonisere, og biogene kilder.
- At transport og lagring af CO₂ på tværs af EU's medlemslande er en kommerciel reguleret aktivitet, og at der udvikles en international gældende standard, som virksomhederne kan benytte.
- At deltage i EU's "Low Emission Industry Alliance" med henblik på at danske virksomheder kan udnytte det fulde potentiale af arbejdet i alliancen.
- At igangsætte arbejdet med at oprette et europæisk certifikatsystem for klimaneutral CO₂, der sikrer dokumentation og sporbarhed.

Styrk grøn forskning

Danmark er det land i Europa, der hjemtager næstflest midler fra EU's forskningsprogrammer i forhold til indbyggertal. Det ser derfor umiddelbart ud til, at vi har succes med at accelerere vores forsknings- og udviklingsindsatser ved at deltage i projekter, der får europæisk finansiering. Det er også nødvendigt, hvis vi skal nå vores klimamål i 2030.

Problemet er dog, at hver gang universiteter og virksomheder får midler fra EU's forskningsprogrammer, modregnes de danske forskningsbevillinger på finansloven. Det påfører Danmark et tab på flere hundrede millioner kroner om året. Et beløb som på sigt vokser, fordi vi heller ikke får afkastet af investe-

ringerne. Det flugter ikke med klimamålet i 2030 og ambitionerne om klimaneutralitet i 2050. Samtidig er Danmarks velstand afhængig af ny viden.

Der er et klart match på forsknings- og udviklingsområdet mellem, hvad der skal til for, at Danmark når sin klimamålsætning i 2030, og indsatsen i EU. Derfor må det være en prioritet for Danmark at løfte den europæiske forsknings- og udviklingsindsats og sikre, at EU prioriterer de områder, der er vigtige for Danmarks klimaindsats. Det kan for eksempel være lagring af energi, Power-to-X, forskning i materialer samt nye digitale løsninger og teknologier, der fremmer sektorintegration.

Danmark skal arbejde for:

- At der kommer et betydeligt løft i det europæiske forsknings- og udviklingsbudget med prioritering af områder, som er vigtige for at nå Danmarks 2030-klimamål. Det kan for eksempel være lagring af energi, Power-to-X, materialeforskning og sektorintegration.
- At EU's forskningsprogrammer styrker og ikke modarbejder den danske forskningsindsats. Derfor skal Danmark nationalt fjerne den gældende modregning, hvor midler fra EU's forskningsprogrammer én til én reducerer forskningsbevillingerne på den danske finanslov.

